Telefon № 11. Dodatek bezpłatny „Nasz Tygodnik" Cena 25 groszy.

Gazeta Nowska

Abonament miesięczny w ekspedycji 90 groszy, z opłatą pocztową 98 groszy. W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie lub tem podobnych nie przewidzianych okoliczności, wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagać się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Od ogłoszeń pobiera się za 1-łam. wiersz 15 groszy. Reklamy przed dziełem ogłoszeń wiersz 35 groszy. — „Gazeta Nowska" wychodzi 1 raz tygodniowo a mianowicie w piątek. — Wydawca, drukiem i nakładem Władysława Wesołowskiego w Nowem (Pomorze). Prenumerata płatna zgóry. Ogłoszenia płatne natychm. Za redakcję odpow. Władysław Wesołowski, Nowe.

Nr. 45. Nowe, sobota 8 listopada 1930 r. Rok VII.

Kryzys gospodarczy w Polsce, a kryzys światowy.

Referat dyrektora Instytutu Badań Konjunktur Gospodarczych i Cen, prof. Edwarda Lipińskiego w Towarzystwie Ekonomistów i Statystyków Polskich.

Kryzys światowy, który wyraża się głównie w spadku cen płodów rolnych i surowców — zaznacza na wstępie swego interesującego referatu p. prof. Lipiński — ma swe źródło przedewszystkiem w przewrocie technicznym. Przewrót ten doprowadził do przesycenia rynku płodami rolnemi i w Stanach Zjednoczonych A. P. np. spowodował w ostatnich latach wzrost produkcji pszenicy o 20 proc. i zmniejszenie sił robotniczych o 1/5. Zmiana sposobu uprawy zboża prowadzić może do dalszego pogłębienia kryzysu. Również dla surowców strona techniczna posiada decydujące znaczenie.

Dalszym czynnikiem kryzysu jest wzmożona racjonalizacja, związana z olbrzymiem zwiększeniem kosztów stałych, obciążających poszczególne placówki gospodarcze szczególnie dotkliwie w okresach kryzysu. Jest rzeczą charakterystyczną, że racjonalizacja, mająca na celu zniżkę cen, doprowadza przeważnie do wysokich cen, do czego przyczynia się w dużej mierze kartelizacja produkcji, będąca z kolei trzecim poważnym czynnikiem przesilenia światowego. Kartelizacja właśnie, nie pozwalająca na pewną elastyczność produkcji, staje się poważną przeszkodą dla procesu przystosowywania gospodarstwa społecznego do potrzeb chwili bieżącej.

Czynnikiem zaostrzającym kryzys jest m. in. także zbytnie obciążenie ludności podatkami, jakoteż wysokie płace w niektórych krajach.

Pozatem grają tu rolę również inne czynniki. Powstają nowe gałęzie przemysłu (sztucznego jedwabiu, radjowy itp.) wówczas, gdy siła nabywcza w najlepszym wypadku pozostała bez zmiany. Stąd pewne przesunięcia w strukturze zapotrzebowania.

Kryzys zazwyczaj poprzedzony zostaje inflacją kredytową, jak widzieliśmy to w Stanach Zjednoczonych, gdzie przyczyniła się ona do rozdęcia siły nabywczej ludności i innych ujemnych zjawisk gospodarczych. To samo zjawisko zresztą można było zaobserwować u nas w Polsce w latach 1927 — 1928, kiedy to sztucznie — w drodze stale prolongowanych weksli — tworzono kapitał, przeznaczony na inwestycje.

Kryzys polski — zaznacza z naciskiem referent — nie był wywołany kryzysem światowym, który zjawił się już wtedy, gdy był kryzys w Polsce i w Niemczech. Światowy kryzys odbija się na naszem gospodarstwie społecznem tylko jako zjawisko wtórne Światowość bowiem przesilenia gospodarczego może mieć swe źródło jedynie w braku dopływu kapitałów i w zmniejszonym wywozie w poszczególnych krajach.

Należy przyjąć, że w pewnych krajach z tych lub innych przyczyn powstają kryzysy autonomiczne, potęgujące się w miarę napięcia kryzysu światowego. To samo zjawisko miało miejsce w Polsce, gdzie kryzys światowy przedłużył i zaostrzył nasz kryzys, zwłaszcza jeśli chodzi o rolnictwo. Nasze zaś wewnętrzne przesilenie wyraziło się w pierwszym rzędzie w osłabieniu siły nabywczej społeczeństwa i w znacznem zmniejszeniu wywozu polskiego. To też i poprawa sytuacji gospodarczej u nas może się odbyć z przyczyn czysto wewnętrznych, t. j. gdy odciążony od nadmiernych zapasów rynek pozwoli poszczególnym gałęziom naszego gospodarstwa przystąpić do rozszerzania rozmiarów wytwórczości. W tym wypadku istniejący obecnie spadek cen surowców może być nawet podnietą dla rozszerzenia produkcji przemysłowej.

M. G.

Gigantyczny projekt odwodnienia Polesia.

Projekt odwodnienia Polesia można nazwać śmiało projektem gigantycznym, gdyż zmierza on do odwodnienia poleskich bagien i nieużytków, obejmujących 1.600.000 ha, czyli 1/24 część powierzchni całego państwa.

Już samo opracowanie projektu tak olbrzymiego przedsięwzięcia wymaga, oprócz dużych kosztów, równie bardzo szczegółowych i wszechstronnych badań. Chodzi tu bowiem o wykorzystanie naturalnego ścieku wód, który można ustalić po szczegółowem zbadaniu całego terenu i sporządzeniu pomiarów, których dotychczas nie było wcale.

Na opracowanie projektu odwodnienia Polesia wyasygnowano sumę 6.000.000 zł. Prace rozpoczęto 3 lata temu, a potrwają one jeszcze około 3 lat.

Prace nad projektem dzielą się na trzy kategorje. Pierwsza kategorja — to prace pomiarowe, sytuacyjne, hydrologiczne i niwelacyjne. Druga kategorja prac polega na badaniach gleboznawczych, rolniczo-torfowych i geologicznych. Pierwsza kategorja prac odbywa się przy pomocy inżynierów-fachowców, druga zaś przy udziale zaproszonych uczonych polskich i profesorów prawie wszystkich wyższych uczelni w Polsce.

W pracach nad przygotowaniem dokładnych planów sytuacyjnych napotykano na duże trudności, gdyż, jak wiadomo, bagna poleskie, zwłaszcza w okresie wiosennym i jesiennym są trudne do przebycia, przyczem do wielu miejsc o żadnej porze roku nie można wogóle dotrzeć. Trudności te pokonano w ten sposób, że zdjęcia sytuacyjne większych rzek poczyniono najnowszą metodą aerofotogrametryczną. Zdjęć tych dokonano przy użyciu Fokkerów polskiej produkcji, użyczonych przez P. L. L. „Lot". Dotychczas dokonano zdjęć sytuacyjnych rzek na długości około 1000 klm., głównie rzeki Horynia i Prypeci (węzeł piński).

Oprócz prac nad całym planem odwodnienia Polesia prowadzi się równocześnie niektóre prace konkretne, mające na celu doraźną pomoc dla ludności, a posiadające zarazem znaczenie doświadczalne.

Dotychczas uregulowano część rzeki Hrywda w pow. Kosowskim, na długości 20 klm., w toku jest regulacja rzeki Muchowca w pow. kobryńskim; odbudowano w powiecie łuninieckim t. zw. kanał generała Żychlińskiego, a nadto odbudowano w pow. kobryńskim kanał Królowej Bony, kanał Motykalski i częściowo wykonano regulacji rzeki Osipówki.

Dzięki tym pracom odwodniono już znaczne obszary bagien i nieużytków, położonych nad temi rzekami. Tereny odwodnione służą narazie jako łąki.

Inżynierowie pracujący na Polesiu stwierdzają, że mylnem jest ujmowanie ich prac jako pracy nad „osuszaniem" Polesia, gdyż jak wynika z konfiguracji terenów, w wielu miejscach trzeba mieć wzgląd nie tylko na odwodnienie, lecz również na nawodnienie terenu. Pozatem muszą być zbadane dokładnie warunki odpływu wód, warunki przepuszczalności gleby i t. d. W tym celu założono 87 stacyj wodowskazowych dla obserwacji stanu wód, 214 studzien dla obserwowacji wahania poziomu wód gruntowych i 2 stacje ewaporometryczne dla badania parowania wód.

Prace nad przygotowaniem planu odwodnienia Polesia są już — jak z powyższego wynika — daleko zaawansowane, choć niemniej do zrobienia jest jeszcze bardzo dużo. Jak już zaznaczyliśmy, w zasadzie wykorzystany będzie naturalny spadek wód, niemniej jednak zrealizowanie planu odwodnienia Polesia będzie wymagało przeprowadzenia kanału, któryby umożliwił najszybsze odpłynięcie opadów oraz wód powstałych z roztopów na wiosnę. Kanał ten najprawdopodobniej połączony będzie z Prypecią.

Przed zrealizowaniem projektu odwodnienia Polesia nastąpi niewątpliwie porozumienie z rządem sowieckim, ze względu na możliwości niespodziewanych i znacznych spływów wód po drugiej stronie granicy.

K. B.

ZRĘCZNY OSZUST.

Bardzo popularną osobistością w czasie tegorocznego sezonu w badach francuskich był p. adwokat Gaston Mennier z Lyonu, który bawił towarzystwo podrzucaniem monety 10-frankowej tak, że zgóry odgadywał, czy upadnie na orła czy na reszkę. Wkrótce poczęły powstawać zakłady o coraz większe sumy, sięgające nawet kwoty 5000 fr., przyczem p. adwokat posuwał swą uprzejmość do tego stopnia, że pozwalał rzucać przeciwnikowi, określając rezultat zgóry i nigdy się nie pomylił. Gdy wygrał dość, przenosił się do innej miejscowości. Obecnie policja francuska wykryła w Morcens pod Lyon kompletnie urządzony warsztat fałszerski, którego właścicielem okazał się p. adwokat Gaston Mennier. Aresztowany, wyjaśnił, że nie wyrabiał pieniędzy, lecz sztony do gry, zbliżone w zupełności pod względem rysunku, mieszanki metalów, dźwięku i wagi do 10-frankówek. Sztony różniły się od prawdziwej 10-frankówki tem tylko, że były po obydwu stronach jednakowe, a więc miały po obu stronach albo reszkę albo orła. Pana adwokata naturalnie zwolniono, ale tajemnica jego „zręczności" została wyjaśniona.

RZADKA OFIARNOŚĆ.

Pośród powodzi najróżniejszych mniej lub więcej niemądrych rekordów spotyka się czyny, które zasługują na największy szacunek. Do takich należy rekord młodego francuskiego sportowca, Raymonda Briese, który dotychczas w 101 wypadkach ofiarowywał swą krew w celu ratowania życia śmiertelnie chorym i nie przyjął nigdy żadnego za to wynagrodzenia. Rząd francuski odznaczył obecnie młodego bohatera krzyżem Legji Honorowej.

Odezwa.

W dniu święta Niepodległości, to jest dnia 11 listopada 1930 r., wzywa się wszystkich Obywateli miasta o udekorowanie domów i wywieszenie chorągwi.

Nowe, dnia 4 listopada 1930 r.

Jabłoński
burmistrz.

Polacy!

Zwycięskie narody świata obchodzą uroczyście rocznicę zawieszenia broni w wojnie światowej. My również czcimy ten dzień. Ale nie stał się on początkiem pokoju i wytchnienia dla Ojczyzny naszej, udręczonej długą niewolą, zniszczonej ogniem i żelazem walczących na niej obcych armji. Gdy inni leczyli już swoje rany, myśmy musieli dalej odpierać napastników od naszych granic, przelewać obficie krew u bram Wilna i Lwowa, wypierać najeźdźców i stawiać straże od Karpat po Bałtyk, od Berezyny po Górny Śląsk.

Rosja chciała znowu narzucić nam swe panowanie, bo „przez trupa Polski wiodła droga Sowietów do wszechświatowego pożaru". Niezliczone jej hordy zalały nasz kraj po Wisłę. Dzięki jednak geniuszowi Naszego Wodza, męstwu żołnierza i wysiłkowi Narodu zwyciężyliśmy wroga. Złamany pod Warszawą, rozgromiony nad Niemnem musiał najeźdźca prosić o rozjem, który z dniem 18 października 1920 roku zakreślił granice nasze od wschodu. Od dnia tego zaczął się dopiero istotny pokój na Ziemiach Rzeczypospolitej i rozwiała się pod naszym naporem krwawa burza, grożąca straszliwem zniszczeniem kulturze europejskiej.

Niech więc rocznica 15 sierpnia i 18 października połączone z datą Święta Niepodległości 11 listopada staną się dniem powszechnego dziękczynienia Wszechmogącemu Stwórcy i przypomną Narodowi i Światu całemu ofiarę tych, którzy oddali życie swe i krew za triumf zwycięstwa, niech będą uczczeniem zasług Wodza i żołnierza, niech podniosą wysiłek Narodu, niech wzmocnią naszą gotowość do nieugiętej obrony granic i wolności Rzeczypospolitej.

Program jest następujący:

We wtorek, dnia 11 listopada b. r. o godzinie 6,30 rano pobudka na Rynku.

O godzinie 9-tej przed poł. uroczyste dziękczynne nabożeństwo w kościele parafjalnym, na które są Cechy, Tow. i t. d. zobowiązane przysłać swe delegacje z sztandarami.

O godzinie 7 i pół wieczorem WIECZORNICA i ZABAWA TANECZNA na sali p. Borkowskiego.

Obowiązkiem wszystkich Towarzystw, Cechów, Urzędów, Szkół, Korporacji oraz Obywatelstwa jest gremjalnie stanąć w tym dniu, celem wzięcia udziału w uroczystościach.

Nowe, dnia 4 listopada 1930 r.

Za Komitet:

(—) Jabłoński
burmistrz.

ZASIEWY Z SAMOLOTÓW.

Rząd amerykański dokonał jedynej w swoim rodzaju próby obsiewania olbrzymich obszarów na wyspach Hawajskich przy pomocy oddziałów wojsk lotniczych. W danym wypadku chodziło o zasiewanie obszarów zniszczonych przez pożary. Na zasiewy z samolotów wybrano dni deszczowe, w czasie których rozmiękły grunt łatwo przyjmował ziarna. Samoloty wojskowe rozrzuciły już 30 worków nasion, które doskonale się przyjęły.

ILE KSIĘŻY KATOLICKICH JEST NA ŚWIECIE?

Jak podaje niemieckie pismo katolickie „Klerus Blatt", wynosi ogólna liczba księży katolickich na całym świecie 312.000 osób. Z liczby tej przypada na Europę 200.324. W Australji i Oceanji wypada 1 ksiądz na 300 katolików, w Afryce na 400, w Chinach na 800, w Indiach na 860, w Japonji zaś na 880.

OBWIESZCZENIE.

Wszyscy mężczyźni, urodzeni w roku 1910, przebywający w obwodzie gminy miasta Nowego winni się zgłosić w czasie od daty niniejszego obwieszczenia do końca listopada b. r. w tut. Urzędzie w godzinach urzędowych celem ujęcia do spisu poborowych.

Zgłoszeniu podlegają także mężczyźni w wieku od 21 do 23 lat, którzy z jakichbądź powodów przed komisją poborową nie stawali. Przy zgłoszeniu należy przedłożyć metrykę urodzenia. Niezgłoszenie się w oznaczonym terminie pociąga za sobą kary, ustawą wojskową przewidziane.

Nowe, dnia 14 października 1930 r.

Burmistrz.

Za pięknie wykonane śpiewy z okazji ślubu naszego w dniu 4-go listopada składamy Tow. „Lutni" serdeczne

„Bóg zapłać".

Nowe, w listopadzie 1930 r.

Wojciech Tessar z żoną Erną z domu Żurawska.

Za nadesłane nam życzenia z okazji ślubu naszego w dniu 29-go października składamy wszystkim a szczególnie Tow. „Lutni" i „Harmonji" serdeczne

„Bóg zapłać".

Nowe, w listopadzie 1930 r.

Bernard Rezmer z żoną Rozalją z Przysockich.

Obelgę

mylnie rzuconą na p. Bohse, Mątawy, niniejszem odwołuję.

Friedrich Richert.

W dniu 16-go listopada do Sejmu i 23-go listopada do Senatu oddaj głos na listę Nr.

1 1 1 1

1 1 1 1

Wyciąć starannie jedną z powyższych „jedynek", lecz uczynić to tak, by na kartce nie było żadnej plamy, żadnej litery i żadnej kreski. Kartka musi być czysta i powinna zawierać tylko liczba, bez kropki.

Wyborco! Jeśli pragniesz, by życie gospodarcze Polski nadal rozwijało się pomyślnie, głosuj na listę nr. 1

NASZ DODATEK ILUSTROWANY

NIEDZIELA, 9 LISTOPADA 1930 r.

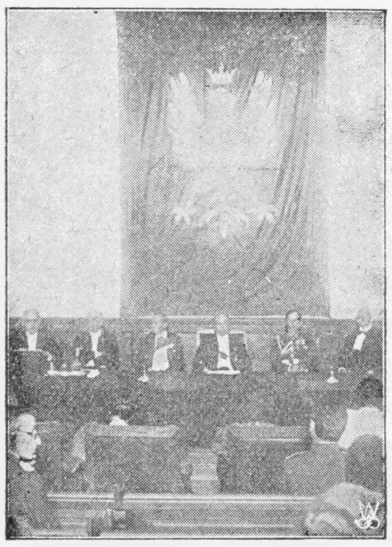

Z mostu Kierbedzia, a więc niemal u stóp Zamku Królewskiego, obserwować możemy targowisko uliczne, przypominające czasy naszych dziadów.

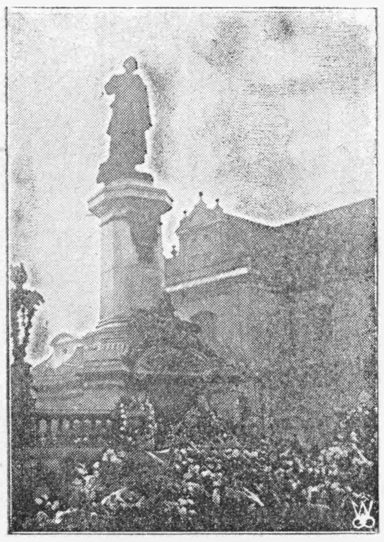
Tratwa przy brzegu warszawskim.

W 10-LECIE ODPARCIA NAJAZDU

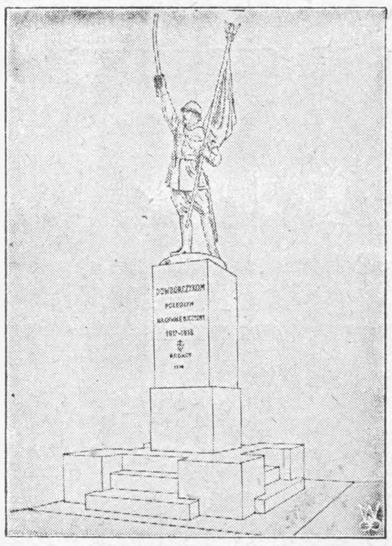
W Paryżu odbyła się uroczysta akademja z udziałem ambasadora Chłapowskiego z okazji 10-lecia odparcia najazdu bolszewickiego.

W 25-LECIE WALKI O SZKOŁĘ POLSKĄ

Wieńce, złożone u stóp pomnika Adama Mickiewicza.

POMNIK POLEGŁYCH DOWBORCZYKÓW

W Warszawie, na wybrzeżu Kościuszkowskiem, odsłonięto 1-go listopada pomnik poległych żołnierzy 1-go korpusu wschodniego. Zdjęcie obok przedstawia mogiłę, usypaną rękami kolegów w Bobrujsku w r. 1918.

KRÓLEWSKA PARA BUŁGARSKA

Król Borys i jego nowozaślubiona żona, ks. włoska Giovanna, byli już przedmiotem zamachu.

KORONACJA WŁADCÓW ABISSYNJI

Ros Tafari, który ma być wkrótce ukoronowany na cesarza Etjopji.

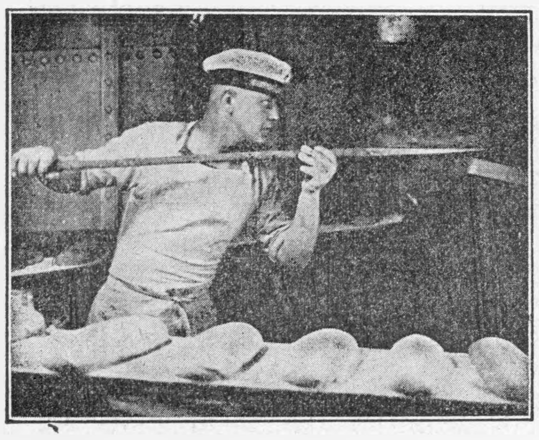

Jego żona, przyszła cesarzowa Mauen

Kapłani abisyńscy mają wielkie wpływy w państwie. Jedwabne i złocone parasole, które trzymają w rękach, symbolizują ich władzę

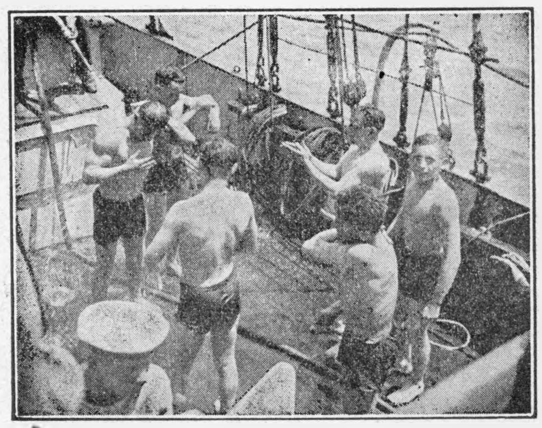
Z ŻYCIA ZAŁOGI POLSKIEGO STATKU SZKOLNEGO „ISKRA"

Rozmach piekarza, godny dłuta rzeźbiarskiego

Marynarze polscy zażywają wywczasów na Kubie.

Rzeźwiący prysznic na okręcie

Akrobatyczne sztuki na samochodzie (w Paryżu).

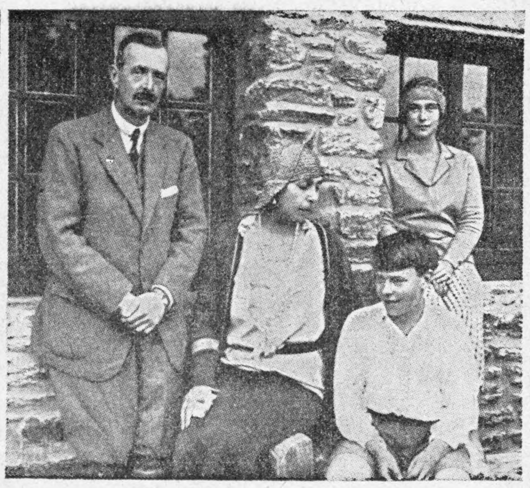

Jak wygląda stacja po zderzeniu się pociągów.

ROSJA BOLSZEWICKA I CARSKA. OBRADY SOWIECKO-CHIŃSKIE.

P. Moh Ten Hui, przewodniczący delegacji chińskiej, która prowadzi pertraktacje z rządem sowieckim.

25-lecie małżeństwa wielkiego księcia Cyryla i jego żony Wiktorji. Jak wiadomo, uważany on jest przez emigrację za prawowitego spadkobiercę korony Romanowów.

P. Karachan, przewodniczący delegacji sowieckiej, upełnomocnionej do zawarcia umów z rządem chińskim.

Miss Laura Ingals pobiła nowy rekord kobiecy, przelatując przestrzeń z Los Angelos do New Yorku w 25 godz. 35 min.

Larissa Alexia, jedna z najpopularniejszych polskich śpiewaczek, zdobyła ostatnio wielki sukces w teatrze „Ananas" (Warszawa).

Grono urzędników Straży Granicznej wraz z żonami odegrało w Masłowie, sztukę amatorską p. t. „Podróż poślubna" (pow. rawicki).

P. Zofja Ślaska, b. artystka Teatru Polskiego w Warszawie, zaangażowana do teatru „Qui pro quo" w charakterze conferencierki.

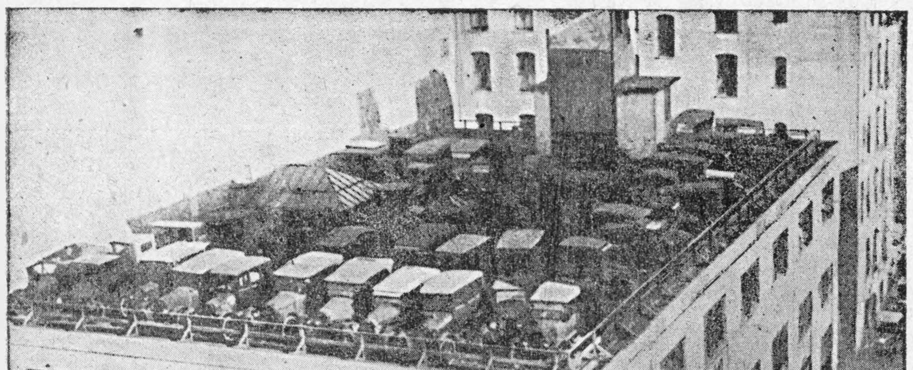
Z Warszawskiej Zachęty Sztuki Pięknych

Wystawa prac japońskich Kiry Banasińskiej.

Przygoda na Sacharze

Bez Beduinów — ani rusz...

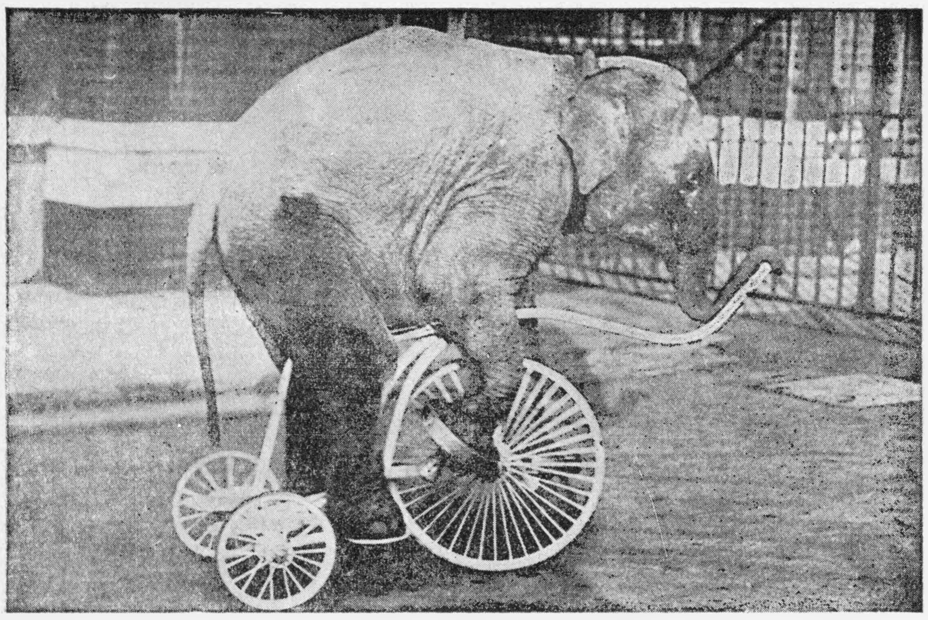

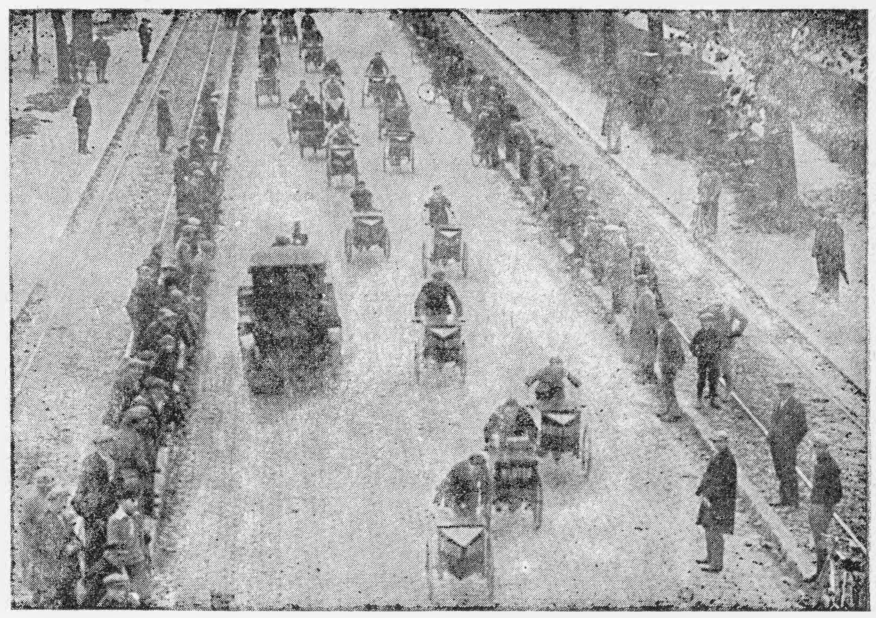
Garaż samochodowy na dachu jednego z domów w Waszyngtonie.

Hockey damski na wrotkach w Ameryce.

Fenomenalnie zdolny Jumbo zadziwia publiczność cyrku londyńskiego jazdą na rowerze.

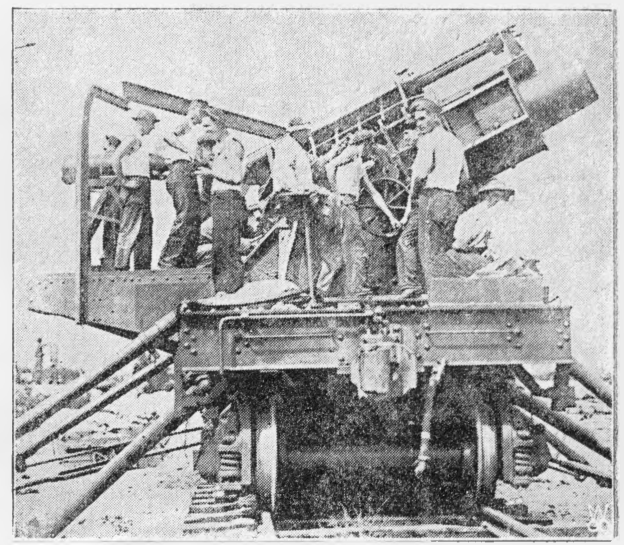
Wyścigi na trójkołowcach w Paryżu.

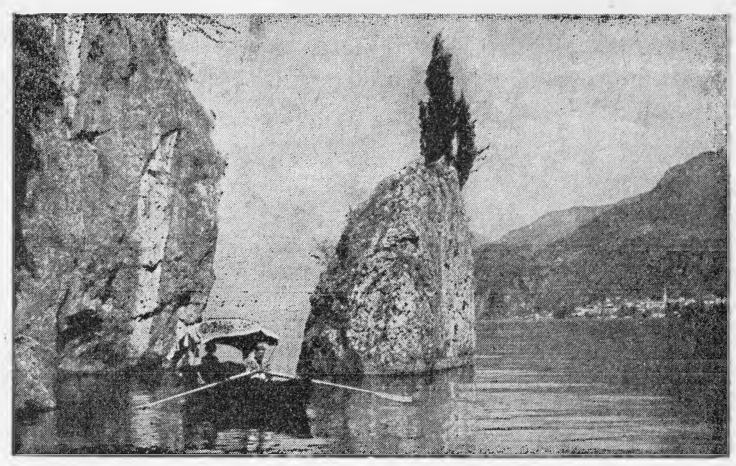
Bobby w roli Harolda Lloyda.

„Kitty von Burkhausen" służy przed operatorem.

Artylerja amerykańska. Potężne działo na szynach w porcie Hancook.

Bellagio nad Lagio di Como.

Sp. Akc. Zakł. Graf. „Drukarnia Polska", Warszawa, Szpitalna 12.